

УДК 53

О. Рокіцький, Н. Рокіцька

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

(Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка)

ДО ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ МУЗЕЮ ІВАНА ПУЛЮЯ

Пам'ять про великого сина української землі, видатного вченого, відомого культурно-громадського діяча Івана Пулюя залишиться не лише у його наукових працях, першому повному перекладі українською мовою Біблії, гострих і безкомпромісних публікаціях на захист прав і свобод українського народу, але й у назвах вулиць і навчальних закладів, іменних державних премій і стипендій, вона закарбована в бронзі і граніті, у вдячних серцях його земляків.

Від 2009 року дізнатися більше і детальніше про життєвий і творчий шлях вченого можна відвідавши кімнату-музей в ТНТУ ім. І. Пулюя. Ідея її створення обговорювалася ще у 1995 році, в часі відзначення 150-річчя від дня народження вченого, однак для її реалізації знадобилося понад 13 років.

При підготовці експозиції були використані як оригінали наукових праць вченого, так і їх переклади українською мовою, його публіцистична та епістолярна спадщина. Інформація представлена на восьми стендах кожен з яких, за винятком першого і останнього, висвітлює певний період життя або напрям діяльності вченого. Так, на першому приведені віхові події з його життя. Другий висвітлює студентські роки навчання як в Тернопільській гімназії, так і у Віденському університеті.

Матеріали наступного стенду висвітлюють як винахідницьку так і науково-педагогічну діяльність вченого у Відні та Страсбурзі і викликають зацікавлення не лише у фахівців. Празький період життя вченого, за його ж визнанням, повністю присвячений електротехніці. Тут були написані його праці з електродинаміки, що лягли у фундамент теоретичних основ електротехніки; тут були зроблені винаходи з практичної електротехніки та телефонії, тут сконструйовані ним перші електростанції, тут він став головним експертом в питаннях гідроелектроенергетики.

Окремого висвітлення заслуговує епохальне відкриття Х-променів. Чітко розставлені акценти, вказують на безпідставність дискусії щодо пріоритету І. Пулюя на це відкриття, але водночас висвітлюють великий внесок останнього у дослідження природи, механізму виникнення, властивостей і перспективи застосування їх у медицині. По особливому представлена його культурно-громадська діяльність. Вона викликає найбільшу зацікавленість серед відвідувачів музею і заслуговує на окрему експозицію.

Знайомлячись з написаною власноруч автобіографією вченого, копіями свідоцтва про його хрещення та смерть (люб'язно наданих внуком Івана Пулюя Петером Пулюєм), відбитками його листів до друзів і недругів, до перших осіб обох імперій, відвідувачі переносяться в атмосферу ХІХ ст., проникаються ідеями вченого, по новому відкривають для себе його внутрішній світ. Все це захоплює і тримає в полоні відвідувачів музею не лише впродовж огляду експозиції.

За задумом кімната-музей Івана Пулюя повинна стати не лише даниною пам'яті і пошани до людини, чиє ім'я несе наш університет, але й тим духовним центром, відвідуючи який, кожен повинен замислитися над метою свого життя, звірити свої ідеали, прагнення і повсякденні вчинки з життям Людини, яка є для нас взірцем глибокої духовності, високої моральності та самовідданого служіння науці і рідному народові. Чи вдалося зреалізувати цей задум покаже час.